

форм, а також довідок, розрахунків та приміток. Аудитор піддає перевірці якісну характеристику фінансової звітності. З'ясовується чи звітність складається з дотриманням таких принципів: автономність підприємства; безперервність діяльності; історична собівартість.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Романів С. Р.

*Макогін Ольга,
студентка групи РКМ-51*

АНАЛІЗ ОСНОВНИХ ВИРОБНИЧИХ ЗАСОБІВ

В умовах реформування економіки особлива роль відводиться якісним характеристикам і кількісному складу основних виробничих засобів, що складають матеріальну базу підприємства. Висока забезпеченість засобами праці сприяє підвищенню продуктивності праці, ефективному використанню оборотних засобів, збільшенню обсягів виробництва та зниження собівартості продукції.

Даючи оцінку динаміки основних засобів, їх частини в складі активів, необхідно брати до уваги негативні наслідки їх росту для фінансового стану: ріст фондомісткості і збільшення в наслідок амортизаційних відрахувань, сповільнення обороту капіталу, зменшення величини власного і оборотного капіталу, що веде до погіршення фінансової стійкості. Тому проблема аналізу та контролю ефективності використання основних засобів, яка тісно пов'язана з фінансовими результатами підприємств, є надзвичайно актуальною та привертає увагу багатьох вчених і практиків [4-5].

Методика аналізу використання основних засобів повинна врахувати такі принципові положення:

- функціональна корисність основних засобів зберігається протягом декількох років, тому витрати з їх придбанням і експлуатацією розподілені в часі;
- момент фізичної заміни основних засобів не співпадає з моментом їх вартості заміщення, у результаті чого можуть виникнути втрати і збитки, що зменшують фінансові результати діяльності підприємства;
- ефективність використання основних засобів оцінюється по різному залежно від їх виду,

- належності, характеру участі у виробничому процесі, а також призначення.

У процесі аналізу, перш за все, необхідно дослідити наявність та динаміку основних засобів у складі майна підприємства. Основні засоби підприємства поділяють на промислово – виробничі та непромислові (соціальна сфера). Виробничу потужність підприємства визначають промислово – виробничі основні засоби.

На подальших етапах аналізу основні засоби оцінюють з точки зору їх практичного застосування та мобільності, тобто структурують їх на активну та пасивну частину. Під час проведення аналізу складу та динаміки основних засобів важливо правильно дослідити показники, що характеризують технічну доцільність використання основних засобів, тобто показники механооснащеності та фондооснащеності виробництва та праці [4, с. 242].

У ході аналізу вивчають оптимальність рівня механооснащеності промислового виробництва. Це важливо, оскільки переоснащеність організації технікою послаблює увагу до її раціонального використання, що призводить до підвищення собівартості та падіння фондовіддачі, зниження експлуатаційної продуктивності устаткування, а брак високоефективного устаткування в інших підприємствах – до невиконання основних техніко – економічних показників [1, с. 438].

У процесі аналізу вивчають наявність та рух основних засобів, як факторів, що впливають на виробничу потужність підприємства. Важливою характеристикою технічного рівня основних виробничих засобів є віковий склад машин та устаткування. Така техніко-економічна інформація щодо машин і впровадження нової техніки необхідної для контролю якості цих об'єктів та рівня зношування й необхідності заміни застарілих. За даними інвентарних карток, машини і устаткування кожного виду групують за віком, виходячи з фактичних термінів дії з інтервалом у 5 років: до 5 років, від 5 до 10 років, від 10 до 15 років та ін.

Аналіз поглиблюють за допомогою обчислення аналогічних показників для тих видів машин і устаткування, які потім зіставляють між собою та за середнім рівнем. Вивчення вікового складу активної частини основних засобів дає можливість виявити кількість машин і устаткування, придбаних доля, експлуатації, таких, що потребують капітального ремонту, і таких, що мають бути списані замінені,

Визначачи економічну ефективність використання основних засобів, використовують систему натуральних і відносних показників, а також оцінка темпів зростання обсягу, фондоозброєності праці та її продуктивності. Для узагальнюючої характеристики ефективності

використання основних засобів служать показники фондоддачі, фондомісткість, рентабельність. У процесі аналізу вивчають динаміку наведених показників, проводять порівняльний аналіз за різними напрямками, визначають фактори зміни їх величини [2, с.471].

Аналіз фондоддачі проводять за двома напрямками: вивчення впливу факторів на зміну фондоддачі та вивчення впливу фондоддачі на обсяг виробництва.

На рівень фондоддачі впливає ряд факторів. Факторами першого рівня, що впливають на фондоддачу основних засобів, є: зміна частки активної частини засобів у загальній їхній сумі; зміна фондоддачі активної частини основних засобів. Для розрахунку впливу факторів другого порядку на рівень фондоддачі необхідно знати, як змінився обсяг виробництва продукції у зв'язку з заміною устаткування або його модернізації. З цією метою порівнюють випуск продукції на новому та старому устаткуванні за період часу після його заміни й отриманий результат ділять на фактичну середньорічну вартість технологічного устаткування.

Підвищенню фондоддачі сприяють: збільшення питомої ваги активної частини основних засобів; збільшення часу роботи устаткування; механізація і автоматизація виробництва, використання прогресивної технології, модернізація діючого устаткування та інші. Зниження фондоддачі призводить до збільшення сум амортизаційних відрахувань і відповідно сприяє зменшенню частки прибутку в ціні товару, що призводить до збитків.

Зростання цін на обладнання часто випереджує зростання їх експлуатаційної продуктивності, що сприяє підвищенню вартості одиниці потужності та падіння фондоддачі. Ціна на певне обладнання може бути підвищена, але меншою мірою, ніж її продуктивність. Нова техніка сприяє збільшенню фондоддачі лише тоді, коли продуктивність зростає швидше, ніж її вартість за кращих (рівних) умов. Це положення слід враховувати при розробці нової техніки, яка, в принципі, дає максимальну ефективність, у тому числі підвищення фондоддачі.

Отже, послідовність аналізу необоротних матеріальних активів відбувається поетапно: оцінка наявності основних засобів та інших необоротних матеріальних активів, складу та структури основних засобів, ступеня оновлення та вибуття, технічного стану; визначення рівня фондоддачі та її динаміки, вивчення впливу зміни розміру основних засобів і фондоддачі на обсяг робіт; виявлення резервів підвищення фондоддачі, поліпшення витрат на утримання та експлуата-

цію машин і механізмів; оцінка виявлених резервів і розробка заходів щодо використання активної частини основних засобів[3, с.150].

Список використаних джерел:

1. Барабаш Н. Аналіз господарської діяльності / За ред. Барабаш Н. – Київ: КНЕУ, 2002. – 552 с.
2. Бутенець Ф.Ф. Аудит: Підручник для спеціалістів « Облік і аудит» вищих навчальних закладів.- друге видання, перероб. та доп./ Ф.Ф. Бутинець – Житомир: ЖІТІ: ПП « Рута», 2003. – 680 с.
3. Шкарабан С.І. Економічний аналіз діяльності промислових підприємств/ За ред.Шкарабана С. І., Сапачова М. І. – Тернопіль: ТАНГ, 1999.-406с.
4. Економічний аналіз: навчальний посібник за редакцією академіка НАНУ, проф. М.Г. Чумаченка, – К: КНЕУ, 2001.- 424с.
5. Івахненко В. М. курс лекцій економічного аналізу: Навчальний посібник/ В.М. Івахненко – Київ: Знання – прес, 2001: – 206с.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Серединська В. М.

*Мартинів Наталія,
студентка групи РКзм -52*

ФІНАНСОВА ЗВІТНІСТЬ В УПРАВЛІННІ ПІДПРИЄМСТВОМ

Згідно із Законом України від 16.07.1999 р. № 996-XIV(зі змінами і доповненнями) «Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні» підприємства зобов'язані складати фінансову звітність на підставі даних бухгалтерського обліку. Треба зазначити, що з 1 січня 2000 р. змінилися акценти у визначенні мети бухгалтерського обліку та його завдань. Якщо раніше мета обліку зводилася до контролю за наявністю ресурсів, зберіганням соціалістичної власності й організацією господарського розрахунку, то тепер метою обліку визнається забезпечення складання фінансової звітності для користувачів та прийняття ними рішень на основі повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності й рух коштів підприємства [1].

Фінансова звітність забезпечує інформаційні потреби користувачів із питань, які є для них важливими: